

На яку дату виникають податкові зобов'язання з ПДВ при отриманні попередньої (авансової) оплати в іноземній валюті за надані нерезиденту послуги на митній території України, а саме на дату надходження коштів на розподільчий рахунок чи на дату надходження коштів на поточний рахунок в іноземній валюті або в національній валюті?

ЗІР, категорія 101.06

Згідно з п. 185.1 ст. 185 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями (далі – ПКУ) об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до ст. 186 ПКУ, у тому числі операції з безоплатної передачі та з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоотримувачу/орендарю.

Відповідно до п. 187.1 ст. 187 ПКУ датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

- а) а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої – дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;
- б) б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів – дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Згідно з п. 1 ст. 3 Закону України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII «Про валюту і валютні операції» (далі – Закон № 2473), відносини, що виникають у сфері здійснення валютних операцій, валютного регулювання і валютного нагляду, регулюються Конституцією України, Законом № 2473, іншими законами України, а також нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Закону № 2473.

Пунктом 108 розд. X Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті (далі – Положення № 5), затвердженого постановою Правління Національного банку України (далі – НБУ) від 02 січня 2019 року № 5 із змінами і доповненнями передбачено, що зарахування коштів в іноземній валюті на поточні рахунки клієнтів здійснюється банками через розподільчі рахунки у визначених Положенням № 5 випадках.

За поточними рахунками в іноземній валюті суб'єктів господарювання – резидентів (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців) здійснюються операції, що не суперечать вимогам законодавства України, уключаючи зокрема операції за зовнішньоекономічними контрактами (договорами, угодами) (п.п. 2 п. 109 розд. X Положення № 5).

При цьому відповідно до п. 24 розд. III Положення № 5, обов'язковому продажу на валютному ринку України підлягають надходження в іноземній валюті:

1) із-за кордону на користь юридичних осіб – резидентів, які не є банками, фізичних осіб – підприємців, іноземних представництв (крім офіційних представництв), а також на рахунки, відкриті в банках для ведення спільної діяльності без створення юридичної особи;

2) на території України з поточних рахунків юридичних осіб – нерезидентів (крім інвестиційних рахунків) на користь юридичних осіб – резидентів, які не є банками, фізичних осіб – підприємців, іноземних представництв (крім офіційних представництв), а також на рахунки, відкриті в банках для ведення спільної діяльності без створення юридичної особи підлягають обов'язковому продажу на валютному ринку України.

Надходження в іноземній валюті, зазначені в п. 24 розд. III Положення № 5, підлягають обов'язковому продажу на валютному ринку України банкам та/або Національному банку з 07 лютого 2019 року до 28 лютого 2019 року (включно) у розмірі 50 відсотків, з 01 березня 2019 року – у розмірі 30 відсотків. Решта надходжень в іноземній валюті залишається в розпорядженні резидентів та нерезидентів і використовується ними з урахуванням положень валютного законодавства (п. 25 розд. III Положення № 5).

Згідно з п. 27 розд. III Положення № 5, вимога щодо обов'язкового продажу, встановлена в п. 24 розд. III Положення № 5, поширюється на надходження в іноземній валюті I групи Класифікатора і в російських рублях.

Банк зобов'язаний попередньо зараховувати надходження в іноземній валюті, на які згідно з п. 24 розд. III Положення № 5 поширюється вимога щодо обов'язкового продажу, на розподільчий рахунок (п. 28 розд. III Положення № 5).

Банк зобов'язаний здійснити обов'язковий продаж надходжень в іноземній валюті

- 1) без доручення клієнта;
- 2) виключно наступного робочого дня після дня зарахування таких надходжень на розподільчий рахунок (п. 29 розд. III Положення № 5).

Отже, датою надходження коштів в іноземній валюті, є дата зарахування банком коштів з розподільчого рахунка на відповідний поточний банківський рахунок резидента.

Таким чином при отриманні попередньої (авансової) оплати в іноземній валюті за надані нерезиденту послуги, місце постачання яких визначено на митній території України, податкові зобов'язання з ПДВ визначаються на дату надходження коштів з розподільчого рахунка на поточний рахунок:

- в національній валюті – на суму коштів, які надійшли від обов'язкового продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України
- в іноземній валюті – на суму коштів в іноземній валюті, що надійшла на такий рахунок, перерахованій у гривні за офіційним курсом НБУ.